

SPIS TREŚCI

Przedmowa	7
Od autora	9
Wprowadzenie	11

ROZDZIAŁ I

Pole dociekań i związane z nim problemy. Uwagi ogólne i metodologiczne	14
1. Pole dociekań	14
2. Odniesienia filozoficzne	14
2.1. Całościowość	14
2.2. Teleologia i mechanicyzm	15
2.3. Przyczynowość	15
2.4. Uwagi o poznaniu naukowym	16
3. Ujęcie problemowe	17

ROZDZIAŁ II

Ujęcia systemowo-strukturalistyczne	19
1. Świat wielu możliwości	19
2. O cybernetyce, teorii systemów, strukturalizmie, funkcjonalizmie	19
3. Podstawowe twierdzenia i definicje	22
3.1. Co to jest system?	22
3.2. Systemy a całość i część	24
3.3. Struktura, proces, funkcja	25
3.4. Klasyfikacje systemów	26
4. Dynamika systemów	30
5. Informacja	32
6. Sprzężenia	33
7. Sterowanie i regulacja	35
8. O organizacji i redukcji złożoności	37

ROZDZIAŁ III

Środowisko — człowiek: współzależności i analogie	40
1. Analogie do niektórych zjawisk rozpatrywanych przez nauki ścisłe	40
2. Ewolucja	41
3. Ekologia	43
4. Uczenie się i poznanie	47
5. Etologia — socjobiologia	48
6. Otoczenie — środowisko	50
7. Środowisko człowieka	50

7.1. Ewolucja kulturalna	50
7.2. Inne spojrzenie na świadomość i ludzkie działania	51
7.3. Środowisko społeczne na tle tematyki przestrzennej	53
7.4. Środowisko człowieka jako przedmiot socjologii	53
7.5. Podział pracy	54
7.6. Więź społeczna	55
7.7. Zmiany społeczne, mobilność — petryfikacja — rytmy, przejawy i formy ruchu	56
7.8. Problemy hierarchii i władzy	58
8. Warunki i sposoby realnego godzenia interesów w społeczeństwie	62

ROZDZIAŁ IV

O wartościach, celach i działaniach celowych	64
1. Wątpliwości co do niektórych twierdzeń biologii i cybernetyki	64
2. O systemach wartości	66
3. Jakość życia	66
4. Aspekty osobowościowe	67
5. Potrzeby	68
6. O celach i działaniach celowych	70

ROZDZIAŁ V

O rozwoju	73
---------------------	----

ROZDZIAŁ VI

Gospodarka w ramach rozwoju społeczno-gospodarczego	80
1. Gospodarka a technika	80
2. Efektywność — gospodarność	83
3. Paradoksy efektywności	84
4. Racjonalność	88
5. Siły wytwórcze	90
6. Zasoby	93
7. Teoria innowacji	100
8. Rachunek wyboru	105
9. Poszukiwanie nowych metod rachunkowości społecznej	112

ROZDZIAŁ VII

Systemy działania	118
1. Teoria decyzji	118
2. Przewidywanie — planowanie	121
3. Działanie w warunkach niewiedzy — mity — wielkie opcje	129
4. Od teorii decyzji do teorii zachowania się	134
5. Teoria systemów działania	136

ROZDZIAŁ VIII

Ład dynamiczny w systemach przestrzennych	141
1. Wprowadzenie	141
2. Obiekty przestrzenne	143

3. Ład, czyli różnorodność uporządkowana	147
4. Po co systemy przestrzenne?	156
5. Przestrzenne środowisko człowieka	160
5.1. Abiotyczne i biotyczne środowisko człowieka	160
5.2. Społeczne środowisko człowieka	162
5.3. Koordynacja — kooperacja	164
6. Kształt — struktura — dynamika	169
6.1. Uwagi ogólne	169
6.2. Wzrost — rozwój — ruchliwość	170
6.3. Dynamika	171
6.4. Kształt i granice	172
6.5. Kształt i struktury	173
6.6. Infrastrukturalizacja	178
6.7. Problemy skali	179
6.8. Przestrzenna dyfuzja innowacji	181
6.9. Teorie rozwoju miast	184
7. Planowanie i kształtowanie układów osadniczych jako systemów przestrzennych	186
7.1. Cel i uwarunkowanie dociekań	186
7.2. Obiekty a systemy przestrzenne	187
7.3. Siły generujące zmiany	188
7.4. Prognozy i plany	189
7.5. Sterowanie	199
7.6. Efektywność	204
Zakończenie	211
Literatura	212
Резюме	220
Summary	223